# GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., Inseracyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

**Nr. 286.** Środa 11. grudnia 1850. Rok bieżący gazety **39.**

## PRENUMERATA.

**Odnośnie do ogłoszenia w nr. 278 Gazety naszej, a które co Soboty, czterykroć powtórzymy, wynosi prenumerata na GAZETĘ LWOWSKĄ z DZIENNIKIEM URZĘDOWYM i TYGODNIOWYM DODATKIEM nadzwyczajnym, na rok następujący 1851:**

kwartalnie *dla miejscowych 4 złr. 15 kr.; dla pocztą odbierających 4 złr. 40 kr. m. k.*
półrocznie *drugie tyle, a stósownie i na rok cały.*

### PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hyszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Szwecya.

## Monarchya Austryacka.

### Rzecz urzędowa.

**Wiedeń**, 6. grudnia. Dnia 7. grudnia 1850 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany CLV. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, tak w niemieckim języku osobno, jako też we wszystkich d z i e w i ę c i u podwójnych wydaniach.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 456. Dekret ministerstwa finansów z 23. listopada 1850, którym się zniża cło od wprowadzania perłowej macicy, czyli od skorupy perłowej macicy.

Nr. 457. Rozporządzenie ministra finansów z 27. listopada, którem się zniża cło od wprowadzania oliwy z palmy.

Nr. 458. Dekret ministra wyznań religijnych i nauk publicznych z 28. listopada 1850, którym na mocy najwyższego postanowienia z 23. b. m. konwentowi Salezyanek w Padwie zapewnia się uwolnienie od ustaw amortyzacyi.

Nr. 459. Dekret ministerstwa finansów z 3. grudnia 1850, którym się ogłasza postępowanie z wylosowanemi dnia 2. grudnia 1850 w seryi nr. 437 eraryalnemi czeskich stanów obligacyami rozmaitej stopy procentowej.

Z tym zeszytem wyjdzie także sprostowanie niektórych pomyłek drukarskich, które się wcisnęły w niemieckim texcie cesarskiego rozporządzenia z 24. listopada 1850 (przezco dla Kroacyi i Slawonii uregulowano przynależność i postępowanie sądów w sprawach karnych), któreto rozporządzenie zawarte jest w CII. zeszycie powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa pod nr. 312, wydanym dnia 5. sierpnia 1850 tymczasowie tylko w niemieckim języku osobno, a dnia 12. września 1850 w kroacko-niemieckiem podwójnem wydaniu.

Następnie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu wydano dnia 2. grudnia 1850 i rozesłano madjarsko-niemieckie podwójne wydanie III. zeszytu powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, który wyszedł dnia 8go stycznia 1850 tymczasowie tylko w języku niemieckim, dnia 28. września 1850 w słoweńsko-niemieckiem a dnia 24. października w włosko-niemieckiem podwójnem wydaniu; następnie dnia 3go grudnia 1850 czesko-niemieckie podwójne wydanie II. zeszytu, który dnia 6. stycznia 1850 wyszedł tymczasowie tylko w niemieckim języku osobno, dnia 6. września w słoweńsko-niemieckiem a dnia 27. września 1850 w włosko-niemieckiem podwójnem wydaniu, nakoniec dnia 5. grudnia 1850 włosko- i polsko-niemieckie podwójne wydanie XLVIII. zeszytu powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, który dnia 26. kwietnia 1850 wyszedł tymczasowie tylko w niemieckim języku osobno i w madjarsko-niemieckiem podwójnem wydaniu, dnia 13. października w kroacko-serbsko- i romańsko-niemieckiem podwójnem wydaniu, a dnia 14. października 1850 w czesko- i słoweńsko-niemieckiem podwójnem wydaniu.

Przegląd treści dekretów zawartych w powyższych trzech zeszytach, a to w III. pod nr. 3, w II. pod nr. 2, a w XLVII. pod nr. 144 i 145, był już dany przy obwieszczeniu o wydaniu tych zeszytów w niemieckim języku osobno.

### Sprawy krajowe.

(Litogr. „Korespondent austr." o celu i znaczeniu rady państwa.)

**Wiedeń**, 6. grudnia. Zgodnie z wczorajszą wzmianką naszą, — pisze *Lit. Kor. Austr.* — podaje dziś gazeta wiedeńska tę wiadomość ważną, że wielce zasłużony mąż stanu p. baron *Kübek*, mianowany został prezydentem austr. rady państwa.

Zaczem spodziewać się można, że instytut ten wkrótce już rozpocznie działalność swoją, a my korzystając ze sposobności pozwalamy sobie przytoczyć tu kilka uwag o celu i znaczeniu jego.

Podług zawartych w konstytucyi państwa z 4go marca zasadniczych postanowień w tym względzie, ma być rada państwa przydana do pomocy koronie i władzy wykonawczej, aby w każdym razie, gdy się okaże potrzebnem jej zdanie, natychmiast udzielić je mogła.

Rozumie się samo przez się, że powołanie rady państwa niemoże rozciągać się na takie wypadki drobiazgowe, które dla swej małoznaczącej właściwości bezpośrednio przez organa władzy wykonawczej rozstrzygane być powinny. Głównie bowiem idzie tu o to tylko, aby z mężów światłych i mających powagę w kraju utworzyć ciało, wyższe — nad wszelkie uroszczenia stronnictw i codzienne kłopoty życia administracyjnego, któreby mianowicie w ważnych wypadkach ustawodawstwa i przy zachodzących ważnych kwestyach spornych, mogło radą swoją wspierać ministeryum państwa.

Tak Francya jako też Anglia uznały potrzebę instytutów takich. Francuska rada państwa pełni po największej części takie same funkcye, jakie naszej radzie państwa przydzielone być mają.

Tyczący się paragraf naszej ustawy konstytucyjnej zawiera jak wiadomo postanowienie, aby przy mianowaniu członków rady państwa miano wzgląd na rozmaite składowe części monarchyi. To postanowienie będzie bez wątpienia przyjęte do statutu, którym utworzenie i koszta utrzymania rady państwa uregulowane zostaną. Tym sposobem nastręczy się przeto tak różnorodnym interesom cesarstwa, jako też sprzecznym wymaganiom narodowości i rozmaitym potrzebom krajów koronnych najpewniejszą i najlepszą rękojmię dostatecznego uwzględnienia. Tym sposobem otrzymają oraz wszystkie narody monarchyi austryackiej tę pocieszającą gwarancyę, że wszelkie rozporządzenia i ustawy, które dotychczas w formie prowizorycznej tylko wydawane być musiały, na przyszłość pierwej do rozpoznania radzie państwa przedkładane będą. A któż pytamy, wątpiłby o tem, że mężowie doświadczeni, światli i dalecy od wszelkich namiętności, którzy niemają nic wspólnego z interesem i dążnościami stronnictw, i do ważnych prac swoich przystępują z charakterem silnym, z prawością i uwzględnieniem rozsądnego postępu — że mężowie tacy posiadają wszystkie potrzebne ku temu przymioty, aby mogli stać się podporą dla tronu a rękojmią dla ludu?

Co się tyczy wspomnionego powyżej postanowienia, że przy mianowaniu radzców państwa będzie się mieć na względzie rozmaitość krajów koronnych, tedy niepodpada żadnej wątpliwości, że to postanowienie bezwarunkowo okaże się zbawiennem. Już to spoczywa w samej naturze administracyi, że w łonie ministerstwa powinna panować jedna idea tylko, jeden kierunek i jedno dążenie główne. Za uchwałę rady ministeryalnej ręczą wszyscy członkowie gabinetu solidarnie zupełną odpowiedzialnością swoją. Inaczej wszakże będzie się rzecz miała z radą państwa; tam wolno będzie każdemu członkowi z osobna objawiać własne zdanie swoje, przytaczać dowody na poparcie jego i zastrzegać je przeciw zdaniom przeciwnym. Ponieważ bowiem rada państwa niebędzie właściwie uchwalać stanowczo, lecz tylko udzielać rady swej w potrzebie, przeto niepotrzeba jej do tego wcale absolutnej zgody i wszystkie odrębne zdania pojedyńczych członków tej rady mogą bez różnicy znaleść uznanie takie, na jakie ze względu na ważność popierających je dowodów zasługują; czyli mówiąc jednem słowem: rada państwa reprezentuje żywioł rozwagi, ministeryum zaś żywioł c z y n u w żywotnym organizmie państwa.

Ze wspólnego działania tych obudwu żywiołów wyniknie niezawodnie ów regularny rozwój życia publicznego, który normalnym i trwałym stosunkom państwa jak najlepiej odpowiada.

Najwyższem własnoręcznem pismem z 5. grudnia polecił Jego Ces. Mość prezydentowi ministrów, aby wspólnie z baronem Kübeck zajął się złożeniem komisyi, której zadaniem będzie ułożyć statuta tyczące się urządzenia i zakresu działalności rady państwa. Wypracowany przez tę komisyę projekt ma być potem z uznanemi za potrzebne uwagami przedłożony panu prezydentowi ministrów.

Niewątpimy o tem bynajmniej, że dzieło to wytrawnością i dokładnością swoją odpowie jak najzupełniej wszelkim oczekiwaniom.— Niezmierne doświadczenie, jakiego nowo-mianowany prezydent nabył we wszystkich gałęziach spraw publicznych, wielkie i nawet ostatnią katastrofą rewolucyjną bynajmniej niezachwiane zaufanie, jakie mąż ten posiada u wszystkich klas ludności, nakoniec znana jego rzetelność i niezaprzeczona zdatność w dogadzaniu bez przesady słusznym wymaganiom nowoczesnym w drodze organicznego rozwoju, uzdolniają go najzupełniej do zajęcia tego stanowiska wzniosłego na

którem Go wola Monarchy umieściła. Zdaje się, że nikt z myślących ludzi niezaprzeczy ogólnych korzyści instytutu tego; my zaś jesteśmy jak najmocniej przekonani o tem, że mające nastąpić wkrótce wybory do rady państwa z powszechnym udziałem radośnym przyjęte zostaną.

(Obwieszczenie ze strony dyrekcyi banku.)

**Wiedeń.** 6. grudnia. Dyrekcya banku podaje niniejszem do wiadomości publicznej stan austryackiego narodowego banku z 3go grudnia 1850.

**Aktywa.**

| | złr. kr. | złr. kr. | złr. kr. |
|---|---|---|---|
| Według statutów banku wybita moneta konwencyjna i sztaby srebrne . . . . . . | | | 31.719.975 19 |
| Znajdujące się 3% asygnaty kasowe z r. 1849 we wszystkich kasach bankowych . . . | | | 20.667.405 — |
| Znajdujące się asygnaty na węgierskie dochody krajowe . . . . . . . . . . . | | | 944.550 — |
| Znajdujące się skarbowe bilety państwa . . . . | | | 18.091.200 — |
| Eskomptowane efekta, przypadłe między 5 i 92 dniami . . . | 31.897.813 52 | | |
| Eskomptowane efekta od Wiedeńskiego zasiłkowego komitetu . | 2.934.838 37 | | |
| Eskomptowane efekta Berneńskiego i Peszthyńskiego handlowego stanu, tudzież niektórych przedsiębierstw przemysłowych itd. . | 1.007.925 — | | |
| Eskomptowane efekta niektórych właścicieli fabryk i realności z hypoteką pupilarną . . . | 135.750 — | | |
| Suma | 35,994,327 29 | | |
| Eskomptowane efekta w Pragskim portefeuillu . . . . . . . . | 1,424,335 40 | | 37.418.663 12 |
| Forszusy na deponowane według statutów krajowe papiery, spłacalne najdalej za 90 dni . . . | 18.737.900 — | | |
| Forszusy dla austryac. Lloydy i gmin niektórych miast . . . | 1.800.000 — | | 20.537.900 — |
| **Pretensye do państwa:** | | | |
| Funduszowy dług państwa dla wymiany papierowych pieniędzy waluty wiedeńskiej, a to: | | | |
| *a)* po 4% uprocentowany . . | 37.583.790 34¼ | | |
| *b)* nieuprocentowane . . . . | 37.639.692 7¼ | | 75.223.482 41²/₄ |
| Na realną hypotekę eskomptowane asygnaty kasy centralnej po 3% . . . . . . . | | | 50.000.000 — |
| Istniejące przedtem pod różnemi tytułami pretensye, które teraz na mocy zawartej z administracyą finansów ugody na uprocentowaną po 2% sumę zamienione zostały, a na której pokrycie i powolną amortyzacyę przeznaczone są spłaty sardyńskiej indemnizacyi wojennej, tudzież 4½% pożyczki państwa 96.948.768 złr. 28 kr. Potrąciwszy od tego: Wpłatę na sardyńską indemnizacyę wojenną . . . . . 11.100.000 złr. Wpłata na 4½% pożyczki państwa . . . | 60.541.930 „ | 71.641.930 złr. | 25.306.838 28 |
| Chwiewne saldi za wymieniane 3% asygnaty z roku 1842 itd. | | | 2.308.825 29²/₄ |
| **Pod gwarancyą państwa:** | | | |
| *a)* Pożyczka dla Węgier po 2% . . . . . | | | 560.689 18 |
| *b)* Na wsparcie ubogich profesyonistów, bez procentu . . . . . . . . . . | | | 1.800.000 — |
| *c)* Dla c. k. urzędów zastawniczych . . . . | | | 40.000 — |
| Stan funduszu rezerwowego w papierach państwa . . . . . . . . . . . | | | 5.980.594 36 |
| Stan funduszu pensyi w papierach państwa i akcyach bankowych . . . . . . | | | 863.091 1 |
| Wartość gmachu bankowego i innych aktywów, między któremi zawarta jest wpłata na 4½% pożyczkę z 2.975.000 r. | | | 4.952.100 10 |
| | | | 296.415.315 15 |

**Pasywa.**

| | złr. kr. |
|---|---|
| Obieg banknotów . . . . . . . . . . . . | 253.995.487 — |
| Fundusz rezerwowy . . . . . . . . . . . | 5.980.649 11 |
| Fundusz pensyi . . . . . . . . . . . . | 864.758 58¾ |
| Niepodniesione jeszcze dywidendy, mające być wymienione asygnaty, tudzież saldi bieżących rachunków . . . . . . . | 5.201.820 5¼ |
| Fundusz bankowy w 50.621 akcyach do pierwiastkowej wkładki po 600 złr. m. k. za akcyę . . . . . . . . . | 30.372.600 — |
| | 296.415.315 15 |

Wiedeń, 5. grudnia 1850.

**Pipitz**, gubernator banku. **Sina**, zastępca gubernatora banku.

**Eskeles**, dyrektor banku.

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

**Wiedeń,** 6. grudnia. Ministeryum wojny zamyśla w urządzonych przy armii szpitalach polowych zaprowadzić oprócz zwyczajnych wojskowych dozorców szpitalnych jeszcze personale dozorcze obojej płci ze stanu cywilnego, aby znajdującym się u nich żołnierzom chorym ile możności jak największą zapewnić staranność. — Rozporządzenie ma być podane z tą uwagą do wiadomości publicznej że jeneralne komendy w Wiedniu, Pradze i Bernie wszystkich cywilnych dozorców i dozorczynie szpitalne, jako też inne osoby przydatne, które się zgłoszą u nich i za zdatne uznane zostaną, w miarę potrzeby przyjmować i bezpłatnie na miejsce przeznaczenia odstawiać będą. Również będzie się mieć należyty wzgląd na utrzymanie ich w szpitalach wojskowych. Od dnia rzeczywistego rozpoczęcia służby pobierać będzie każdy dozorca chorych dziennie 20 kr. m. k. i całą porcyę wiktu wraz z chlebem; każda dozorczyni zaś 20 kr. m. k. dziennie i pół porcyi wiktu wraz z chlebem.

— Za pomocą depeszy telegraficznej, która na dniu 2. b. m. nadeszła z Werony do namiestnictwa medyolańskiego, podano tam do wiadomości publicznej, że ministeryum finansów, pierwszym i rzeczywistym subskrybentom lomb. weneckiej pożyczki pozostawia oraz do woli, dobrowolne datki swoje wliczyć do ewentualnych rat pożyczki przymusowej, wszelako z tem zastrzeżeniem, że każda ze wspomnionych rat w ogóle 5 milionów lire wynosić powinna.

— Korespondent dziennika *Morning Herald* w Konstantynopolu donosi pod dniem 15. z. m., że pogłoska o ucieczce Kossutha niebyła czczym wymysłem tylko. PP. Urquart i Hamilton i pewien poeta włoski imieniem Rugaldi, udali się byli do Kiutahii, aby ułatwić ucieczkę Kossuthowi i Batthianiemu; obadwaj wychodźcy mieli przebrani za służących być wywiezieni do Monchania, gdzie na ich przyjęcie czekał już przygotowany statek parowy. Poczynione w tej mierze przygotowania zdawały się być tak pewne, że sardyński poseł p. Tecco, otrzymał nawet urzędowe doniesienie o tem, które wyprawił natychmiast do Ali Baszy i reszty członków dywanu. Szczęściem jednakże dowiedział się o tem dość wcześnie także Suleyman Bej, Muchafiz Kiutahii i zniweczył wykonanie tego planu. *(L.K.A.)*

(Kurs wiedeński z 6. grudnia 1850.)

Oblig. długu państwa 5% — 94; 4½% — 81¾; 4% — 71; 2½% 48. Akcye bankowe 1140. Losy z 1834 roku 188; z 1839 roku 108. Akcye kolei półn. 114.

## Hyszpania.

(Depesza telegraficzna.)

**Madryt,** 28. listopada. Minister finansów Murillo podał się do dymisyi. W skutek tego powołano telegrafem do stolicy p. Monc.

(Izba deputowanych.)

**Madryt,** 28. listopada. Na wczorajszem posiedzeniu izby deputowanych wotowano adres do królowej znaczną większością. — Jenerał Narvaez zabrał wczoraj jeszcze raz głos dla powiedzenia kilka słów o powszechnej sytuacyi kraju. Protestował nanowo przeciw zarzutowi, który uczyniono rządowi za słabe jego wystąpienie pod względem zagranicy.

## Anglia.

(Wiadomości potoczne z Londynu.)

**Londyn.** 2. grudnia. Władze miejskie w Birkenhead zebrały się w sobotę w ratuszu dla rozpoczęcia indagacyi tyczącej się rozruchu, o którymeśmy donosili. Posiedzenie było tajne, lecz *Globe* powiada, że wié z dobrego źródła, iż p. *Palmer* szef policyi przedłożył bardzo ważne sprawozdanie, z którego się okazuje, że to zaburzenie już od dawna było umówione. Następnie odczytano podanie komitetu meetingu reklamującego prawo wolnej dyskusyi i protekcyę praw.

Uwiadomiono potem zgromadzenie o najęciu obszerniejszego lokalu na zebranie się meetingu. Liczba podpisanych osób żądających zwołania meetingu wynosi więcej niż tysiąc. Pan Cust, prezydujący, oświadczył po odczytaniu tych aktów, że nim oznaczy dzień dla zebrania się meetingu, oczekuje odpowiedzi od sekretarza Stanu spraw wewnętrznych, od którego żądał asystencyi wojskowej dla utrzymania porządku.

— Wczoraj zaszły znowu excesa w kaplicy Puzeistow Ś. Barnabasza. Natłok był wielki, a pospólstwo dopuszczało się takich excesów, że policya przyaresztowawszy kilka osób kazała w końcu wszystkim wyjść z kaplicy.

— We wszystkich kaplicach katolickich odczytali wczoraj księża zaraz po kazaniu list pasterski podpisany: *Mikołaj kardynał arcybiskup w Westminster*, nakazujący na mocy władzy nadanej przez papieża dnia 13. lipca r. b. biskupom kościoła, obchód nadzwyczajnego jubileuszu poczawszy od niedzieli 8. grudnia aż do niedzieli 22. grudnia r. b. *(Ind.)*

## Francya.

(Depesze telegraficzne.)

**Paryż,** 3. grudnia. Berryer broni pana Alincourt w procesie jego z księciem Canino. — Dziennik *Peuple de Dijon* oskarżony o obrazę p. Haynads, został uznany za niewinnego.

Zgromadzenie narodowe przyzwoliło na wybór p. Duvergier. — Przygotowuje się wniosek względem powszechnej amnestyi. Londyński dziennik *Morning Post* sądzi, że przeciw kardynałowi Wiseman może być wytoczony proces za ogłoszenie powszechnego odpustu.

**Paryż**, 4. grudnia. *Constitutionnel* zbija wieść o odroczeniu kwestyi względem kredytu dla uzbrojeń w skutek najnowszych spokojnych wiadomości z Niemiec. W komisyi dla parlamentarnej inicyatywy jest większość za rewizyą prawa wyborczego. Poseł francuski przy dworze angielskim czynił lordowi Palmerston przedstawienia na korzyść papieztwa. Na sądowe ściganie p. Miot przyzwoliła tycząca się komisya. P. Alincourt został skazany. *(Austr.)*

## Włochy.

(Przymierze austryacko-włoskie.)

**Florencya.** *Monitore Toscano* donosi, że minister spraw zagranicznych, senator Andrea Corsini książę de Castigliano i baron Hügel, sprawujący interesa Austryi, podpisali dnia 5. listopada w Florencyi traktat przymierza austryacko-włoskiego; podpisali również traktat osobny, oparty na obszernych podstawach względem przystąpienia Toskanii do rzeczonego przymierza. Obadwa te traktaty będą ogłoszone zaraz po wymianie ratyfikacyi. *(Ind.)*

(Ostatnia poczta z Włoch.)

**Turyn.** 1. grudnia. Zapewniają, że rząd wydał temi dniami okólnik, w którym nakazano publicznym władzom dawać baczność, aby korporacye duchowne niepowiększały zakupnem swoich posiadłości leżących. — Podczas ostatniej debaty w izbie deputowanych względem wyspy Sardynii okazało się przynajmniej tyle, że stan kultury tego kraju stoi ciągle jeszcze na niskim stopniu, i że wieki przeminą, nim ta wyspa osiągnie ten stopień cywilizacyi i pomyślności, jaki w innych częściach Włoch się znajduje. Wszelkie zbrodnie, towarzyszące zwykle ślepemu i niepowściągnionemu życiu natury, jako rozboje, gwałty i krwawa zemsta są tam ciągle jeszcze w dziennym porządku. Może lepiej uczyniłby rząd sardyński, gdyby całą swoją uwagę zwrócił na tę zaniedbaną prowincyę, niż zajmować się niepodobną do wykonania ideą *Unità italiana*. — Dzisiejsze posiedzenie izby deputowanych odznaczyło się excesem deputowanego Lyons, który ministrowi wojny przykre czynił wyrzuty, za co go prezydent do porządku wezwać musiał. Pan Lyon należy do ostatecznej lewej strony. Ze stanowiska partyi ma ta sprawa tylko to znaczenie, że ostateczna lewa chciała się pochlebić armii piemonckiej, która w niższych swych warstwach dostatecznie jest znana ze skłonności radykalnych. Pan Lyons zaproponował, aby szeregowcom i podoficerom zapłacić wynagrodzenie za każdą sztukę munduru, która na własność wojska przeszła.

**Florencya**, 30. listopada. Dziennik *Costituzionale* rozgłosił niedawno wiadomość, że rząd zamyśla podwoić pogłówne, zaprowadzić podatek patentowy i zawrzeć nową pożyczkę. Dziennik *Conservatore* nadmienia przeciw temu: „Słusznie sądzimy, że nasza administracya finansów nieznajduje się w takiem ubóstwie, by od kraju tak ciężkich ofiar wymagać mogła.“ — W obszernym artykule kierującym rozwodzi się dziennik *Costituzionale* nad odbywającą się właśnie wystawą wyrobów przemysłowych, mówi z uwielbieniem o przemysłowości krajowej, zamieszcza apostrofę do Francyi, która pomimo swego systemu prohybicyi w niektórych artykułach nawet tego niedokazała, co mała Toskania. Właśnie dla tego, że Toskania nie zna wyższego jak najwięcej 15% do wywozu i przywozu, że ustawodawstwo jej niemieszało się nigdy w sprawy industryi, właśnie dla tego osiągnęła industrya toskańska tak wysoki odznaczający się stopień. W Toskanii nie masz ani wielkich zakładów przemysłowych ani instytutów technicznych. Wszystko zawdzięcza naród tylko samemu sobie i biernemu w tym względzie zachowaniu się rządu.

Powstanie w Sedilo na wyspie Sardynii zostało już, dzięki energicznemu działaniu majora Serpi, bez rozlewu krwi przytłumione. Wysłane tam wojska król. przyjęła ludność jak najlepiej. Główni przewódzcy tego buntu, do których należy także syndyk miejscowy i dwóch księży tamtejszych, mają teraz być pociągnięci do odpowiedzialności. — Papież wyznaczył z prywatnej kasy swojej znaczną sumę na reparacyę uszkodzonych bardzo podczas oblężenia kościołów św. Piotra w Montorio i św. Pankracego. — Pomnik dla zamordowanego hr. Rossi, który ma być postawiony w kościele św. Wawrzyńca w Rzymie, poruczył Ojciec święty do zrobienia rzeźbiarzowi Tenerani, przyjacielowi nieszczęśliwego ministra. — Były kapelan lorda nadkomisarza wysp jońskich, p. Buttler, złożył na dniu 23. listopada swoje katolickie wyznanie wiary przed ojcem G. Mazio, członkiem Towarzystwa Jezusowego. Do szkół jezuickich uczęszcza tego roku więcej niż siedmiuset uczniów. W kolegium rzymskiem ustanowiono trzy nowe katedry, a między temi jednę dla języka arabskiego i syryjskiego.

Zakon rycerzy Maltańskich podał do toskańskiego rządu prośbę, aby mu wolno było znowu się w Toskanii osiedlić, gdyż wyjęty jest z ustawy, która zakonom duchownym dobra posiadać zabrania. Zakon ten zamyśla zakupić dobra za pół miliona.

## Niemce.

(Excesa wojskowe.)

**Frankfurt n. M.**, 2. grudnia. Wczoraj wieczór odbyły się znowu krwawe bitki między różnemi oddziałami wojska załogi naszej, w skutek których jeden pruski żołnierz został śmiertelnie ranny. Przywołane patrole położyły nakoniec tamę tym scenom okropnym i aresztowały 17 excesantów. Dzisiaj słychać, że wymaszerowanie stojących w Sachsenhausen 4 kompanii 3go batalionu strzelców bawarskich oznaczono na przyszły piątek. Miłujący spokój mieszkańcy Frankfurtu wyglądają z upragnieniem tego wyruszenia, bo potem przeniesie się stojący w mieście drugi batalion strzelców bawarskich na lewy brzeg Menu, a tak zupełne odłączenie różnych oddziałów wojska łatwo się da uskutecznić. — Względem zamierzonego przeniesienia rezydencyi Jego królewicz. Mości Elektora Hesyi z sąsiedniego Wilhelmsbad do Kassel, dowiadujemy się z bardzo wiarogodnego źródła, że w tym celu uda się Elektor w przyszłą środę, a najdalej we czwartek w podróż do Kassel. *(D. R.)*

(Oświadczenie rządu pruskiego do wydziału stanowego w Kurhesyi. — Linia demarkacyjna w Frankfurcie.)

**Frankfurt.** PP. *v. Niebuhr* i *v. Delbrück* wyjechali 29go z Wilhelmsbad do Kassel dla oświadczenia stanowemu wydziałowi i tamtejszym władzom, jako Prusy wkroczeniem swojem do Kurhesyi nie zamyślały bynajmniej wspierać opozycyi przeciw panującemu i o tem w ogólności nie zamyślają, i że życzą sobie równie jak i inne państwa niemieckie przywrócenia legalnej władzy. Nakazano już, jak słychać, zwołanie zostających na urlopie kurheskich żołnierzy. — Oznaczona dla zapobieżenia bójkom żołnierskim linię demarkacyjną w naszem mieście przekroczyli 30. listopada najprzód Bawarczycy, przyczem przyszło znów do bójki między nimi a Prusakami.

**Monachów.** Wiadomość o zachowaniu spokoju powitano z powszechną radością. Rozkwaterowanie reszty wojsk bawarskich odbywa się według raz już ułożonego planu, i niezadługo przyjdzie do ukończenia. *(Austria.)*

(Depesza telegraficzna.)

**Sztutgarda**, 4. grudnia. Zwołanie wojsk i zakupno koni wstrzymano.

## Prusy.

(List Jego Mości Cesarza Austryi do Króla Pruskiego.)

**Berlin**, 5. grudnia. Wczoraj nadszedł do Potsdam własnoręczny list J. M. Cesarza Austryi do Króla pruskiego, w którym Cesarz austryacki z powodu odbytej obustronnej ratyfikacyi uchwał ołomunieckich, oświadcza, iż ma nadzieję, że nowo ustalone porozumienie Prus i Austryi także i na przyszłość trwale istnieć będzie ku szczęściu Niemiec.

Kiedy uchwały ołomunieckie stały się obowiązującemi, mówią już tu i ówdzie o tem, że inne ministeryum ma być przeznaczone, uchwały te wykonać. Niechcemy temu wierzyć, sądzimy owszem, że ministeryum, które do tych uchwał przywiodło, najzdolniejsze będzie, takowe wykonać.

Słychać, że ze strony pruskiej przeznaczony jest minister państwa hr. Arnim-Boitzenburg, objąć posadę pruskiego komisarza w Kassel. *(Lloyd.)*

(„Neue Preuss. Ztg.“ o rezultacie konferencyi Ołomunieckich.)

*Neue Preuss Ztg.* pisze: „Zdaje się, że rezultat konferencyi ołomunieckiej dla poufnego charakteru swego, nieprędko dójdzie do wiadomości publicznej. Pomiędzy postanowieniami jej wymieniają zupełne zarzucenie sejmu związkowego, niezwłoczne rozpoczęcie wolnych konferencyi w Drezdnie i rozstrzygnienie zawikłań w Holsztynie i Szlezwigu nie bez udziału Prus; ostatnie to postanowienie miało być rozciągnięte także i na Kurhesyę, gdyby, jak wiadomo, sprawa ta w inny sposób załatwioną już niebyła. W wolnych konferencyach w Drezdnie, na które ze strony Prus ma być wysłany hrabia v. Alvensleben, jeźli minister Manteuffel niezechce sam na nich reprezentować Prusy, będą niezawodnie mieć udział wszystkie rządy niemieckie, lecz za podstawę główną mają im służyć ułożone poprzód wspólnie przez Austryę i Prusy wnioski. — Zapadłym na konferencyi ołomunieckiej postanowieniom, za któremi rada ministeryalna oświadczyła się jeszcze w sobotę na wieczornem posiedzeniu swojem, udzielił Jego król. Mość sankcyę swoją na wczorajszej radzie ministeryalnej w Potsdamie. Na odbytej w sobotę radzie ministeryalnej miał pan Ladenberg utrzymać się przy dawniejszem zdaniu swojem. Wczoraj mówiono tu i owdzie o podaniu się do dymisyi pana Ladenberga, a dziś dowiadujemy się, że podanie to istotnie już nastąpiło. *(Id.)*

## Szwecya.

(Mowa od tronu króla Szwedzkiego.)

**Sztokholm**, 26. listopada. Zeszłej niedzieli, 23. b. m. zagaił J. M. król sejm w zwyczajnej formie. Osnowa mowy od tronu jest następująca:

„Wielmożni, Szlachetni i Urodzeni, Wielebni, Czcigodni, Światli, Zacni, Roztropni, Szanowni i Poczciwi, Dobrzy Panowie i mężowie szwedzcy! U schyłku połowy stulecia obfitszego w gwałtowne przeistoczenia, które większy wpływ wywarły na losy narodów niż jakikolwiek dawniejszy peryod czasu równie długiego, widzę z zadowoleniem niezachwianej ufności zgromadzone znów około Mnie stany państwa szwedzkiego. Trzy lata upłynione od czasu, kiedy stany królestwa przyjęły ostatnią razą Moje powitanie, nie są zbyt ubogie w hystoryczne wypadki, a pamięć ich długo przechowywać się jeszcze będzie w rocznikach dziejowych, chociaż zmiany w instytucyach towarzystwa ztąd wynikłe, zapewne innym, nowszym ustąpią miejsca. Z tem wszystkiem zachowała opatrzność boska przecież półwysep skandynawski od gwałtownych wstrząśnień, mieszkańcy jego używali na zewnątrz i wewnątrz bez przerwy spokoju, będącego warunkiem prawdziwego postępu, który w niewygasłej dla króla i ojczyzny miłości posiada najpewniejszą rękojmię swej trwałości.

„Zaślubienie się Mojego syna z księżniczką Ludwiką z Hollandyi sprawiło tem większą dla Mnie radość, gdy widzę z wdzięcznem wzruszeniem, że radość tę podzielają ze Mną wszyscy Moi poddani. Trwałość porządku w sprawie następstwa tronu, która za łaską bożą

z tego związku wynika, jest zapewne droga dla serca każdego prawego obywatela, i może tylko wzmocnić węzły łączące ród Mój z szlachetnym narodem szwedzkim.

„Stosunki Nasze z obcemi mocarstwami zachowują ciągle znamiona szczerej przyjaźni. Śród pożałowania godnych nieporozumień na północy, powiodło się rządowi zjednoczonych królestw uzyskać z różnych stron najwidoczniejsze dowody zaufania. Moje usiłowania dążyły zawsze do tego, by obok zachowania dla naszego kraju pokoju — przyczynić się łącznie z mocarstwami sprzymierzonemi do przywrócenia pokoju i w państwie Nam sąsiedniem, w sposób jednak nieubliżający godności i samoistności tego państwa; jakoż popieram skutecznie słuszność sprawy bronionej z taką dzielnością i męztwem, i nie wątpię o tem, iż sprawa ta odniesie zasłużone zwycięztwo.

„Między ważnemi przedmiotami przedłożonemi Wam do rozpoznania, stoi na czele projekt względem ustanowienia porządku sejmowego i będącej z nim w związku nowej konstytucyi (formy rządowej), którą przestrzegając Mojego obowiązku królewskiego, widziałem się spowodowany kazać przedłożyć zgromadzonym ostatnią razą stanom krajowym dla pogodzenia zdań spornych, a projekt ten w skutek uchwały tych stanów odłożono aż do ścisłego według praw kardynalnych roztrząśnienia w ciągu teraźniejszego sejmu. Wasz obowiązek, Wasze prawo rozstrzygania w tej mierze nadeszły już teraz; jakoż pewny tego jestem, że Wy, Dobrzy Panowie i szwedzcy mężowie zechcecie ją się tej sprawy z troskliwem badaniem i gruntowną rozwagą, do czego zachęcać Was będzie Wasza miłość ojczyzny i światła gorliwość.

„Rolnictwo, ta najgłówniejsza gałęź wyżywienia naszego, doznała w ostatnich latach obfitego w ogólności błogosławieństwa; handel i marynarka ucierpiały z powodu politycznych w Europie wstrząśnień daleko mniej, niż się tego słusznie obawiano. Pomyślnym tego skutkiem jest korzystny stan Naszych finansów, a bliższe w tej mierze wyjaśnienia każę Wam przedłożyć. Z wielką dla Mnie radością widzę się w możności proponowania ulgi ciężarów podatkowych, a to zniesieniem nadzwyczajnego przyzwolenia dla pokrycia wydatków na uzbrojenie, na które stany na ostatnim sejmie wyznaczyły wspaniałomyślnie kwotę potąd niezupełnie jeszcze wyczerpaną.

„Środki przyzwolone na ostatnim sejmie przez Was, Dobrzy Panowie i szwedzcy mężowie dla podźwignienia szkół elementarnych, użyłem stosownie do tego zamiaru, i widzę w zaprowadzonych już w tej mierze odmianach zaspokajającą rękojmię dla ciągle postępującej oświaty dorastającego pokolenia. Dalszemu rozwojowi ważnej tej sprawy poświęcę nieustającą Moją pieczołowitość.

„Przed epidemią która dotknęła większą część krajów europejskich, i Szwecya nie całkiem się ochroniła; lecz gdy choroba ta nie była ani tak silna ani tak szeroko rozgałęziona jak przy jej pierwszem pojawieniu się, tedy możemy mieć już nadzieję, iż niezadługo zupełnie ustanie. Środki przedsięwzięte na Mój rozkaz dla uśmierzenia tej epidemii, wypadły według tej potrzeby, do której zastósowałem rozporządzenia Moje, według zdań i życzeń narodu doszłych do Mojej wiadomości.

„Dobrzy Panowie i szwedzcy mężowie! Ogłaszając teraz zagajenie Waszych obrad, wzywam dla nich błogosławieństwa niebios, i pozostaję dla Was wszystkich razem i dla każdego w szczególności, z całą królewską łaską i życzliwością."

Hrabia Nils Gyldenstolpe odjechał dzisiaj paropływem *Motala* w szczególnej misyi do J. M. Cesarza Mikołaja do Abo, zkąd lądem odbędzie dalszą podróż do Petersburga. *(H. C.)*

## Kurs lwowski.

Dnia 11. grudnia.

| W monecie konwencyjnéj. | gotówką | | towarem | |
|---|---|---|---|---|
| | złr. | kr. | złr. | kr. |
| Dukat holenderski | 5 | 53 | 5 | 59 |
| Dukat cesarski | 5 | 57 | 6 | 2 |
| Półimperyał zł. rosyjski | 10 | 13 | 10 | 19 |
| Rubel śr. rosyjski | 1 | 58 | 2 | — |
| Talar pruski | 1 | 52 | 1 | 54 |
| Polski kurant i pięciozłotówk. | 1 | 27 | 1 | 29 |
| Galicyjskie listy zastawne za 100 złr. | 92 | 30 | 93 | 30 |

(Kurs wekslowy wiedeński z 6. grudnia.)

Amsterdam 180 p. 2. m. Augsburg 128 p. uso. Frankfurt 128 p. 3. m. Genua 147 p. 2. m. Hamburg 190 p. 2. m. Liworno 122 p. 2. m. Londyn 12,30. p. 3. m. Paryż 150 p. 2. m. Agio duk. ces. 134. Napoliondor. 10,6. Szufr. 17.30. Agio śrebra 27.

### Przyjechali do Lwowa.

Dnia 10. grudnia. Hr. Miączyński Maciej, z Piniak. — PP. Winnicki Tytus, z Liska. — Jaruntowicz Antoni, z Jabłonki. — Wisłocki Apolinary, z Tarnowa. — Udrycki Adolf, z Lipska.

### Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 10. grudnia. PP. Jędrzejowicz Sperat, do Glińska. — Udrycki Adolf, do Choronowa. — Kuczyński Felicyan, do Korkowa. — Kuczyński Leo, do Lubowa. Radziejowski Klemens, do Kłodzienki.

## Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 10. grudnia:

| Pora | Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum. | Stopień ciepła według Reaum. | Sredni stan temperatury do g. 6. zr. | Kierunek i siła wiatru | Stan atmosfery |
|---|---|---|---|---|---|
| | " ‴ ⁗ | | | | |
| 6 god. zr. | 28 2 9 | — 7,5° | — 4° | półn. wschod. | pochm. |
| 2 god. zr. | 28 2 9 | — 5,5° | — 7,5° | zachodni | " ⊙ |
| 10 g. w. | 28 3 0 | — 4° | | " | " |

## T E A T R.

*Dziś:* dramat polski „**Królewna Kastylii** czyli: **Koleje losu.**"
*Jutro:* komedya niem. „**Sie ist verheirathet.**"

Jakkolwiek sprawozdanie z dwuletnich czynności Rady gminnej miasta Lwowa, które przewodniczący tejże wygotować polecił, w dokładnym przeglądzie okazać może następczyni, jak daleko poprzedniczka w każdym zawodzie postąpiła, a więc od którego punktu onej dalej iść potrzeba, jakie jest dalsze pole działania, i czy środki intellektualne i materyalne, które są do rozrządzenia, w korzystnym znajdują się stosunku do wytkniętych celów, jakkolwiek porządne zsławienie pomienionych czynności z tychże samych względów i dla nas nie-rajców zajmującem być może, wszakże gdy żywe instytucye miejskie, wzrost i pod oczy podpadające upiększenie miasta, porządek wewnętrzny, zakłady dobroczynne, raźne sądy itd. mowniejszemi są dla ludzi każdego wykształcenia, nad wszelkie pisma i wywody; czując dotykalnie rozwijający się stan miasta, i uczestnicząc w dotykalnych, że tak powiem korzyściach, nie możemy nie przyznać gorliwości i sprężystości działania teraźniejszej władzy miejskiej.

Odbudowanie domu radnego, utrzymanie porządku i ochędowstwa w głównych ulicach miasta, lepsze w nich oświetlenie, baczniejsze staranie w zakładach ubogich i szpitalach itd., oto są objawy, które jak świadczą o pracach Rady gminnej około dobra gminy i mieszkańców miasta, tak porównując stan jego teraźniejszy z niedawnym nawet przeszłym, stawia go tyle na widoku, że sąd o nim sam przez się każdemu nasuwa się.

Ciesząc się atoli pod niejednym względem z postępu, nie możemy potaknąć tym, co twierdzą, iż w teraźniejszych nawet okolicznościach wszystko możebne zdziałano. Dobrze np. że przedmieszczanin powracający z teatru, taniej i bez targu użyć może fiakra, by przebyć błotniste Krakowskie, ale przytem należałoby także dbać o uprzątnienie błota i wyrównanie wybojów, tudzież o lepsze oświetlenie odleglejszych ulic, to bowiem poza właściwą dzielnicą miasta wiele zostawia do życzenia. Uczyńcie to, a oszczędzicie mu kosztów jazdy, jakkolwiek tańszej niż przedtem. — Chwalimy gorliwość sekcyi budownictwa, że postarała się o odbudowanie domu radnego, cieszymy się tem wraz z gminą, bo uchylono z przed oczu wielką pustkę co zgrozą patrzyła, bo nie ulega wreszcie wątpliwości, że lepiej rozprzestrzenić się w swojem obejściu, i dać w niem jeszcze komuś siedlisko, niżeli samej w cudzych tulić się kątach. Ale nie wiemy dla czego wieża, ta wieczysta strażniczka miasta nie jest jeszcze wedle swego przeznaczenia szafarką godzin dobrej i złej doli, tak że zawsze jeszcze zda się być martwą i nieczułą.

Nieszczęście braci naszych Krakowian, tych, którym niesyty żywioł spożył do szczętu ich ojcowiznę i pomniki sztuki, wspólną własność naszą w perzynę obrócił, rozogniło chęci naszej Rady gminnej. Co zamierzyła była uczynić w przeciągu dłuższego czasu, aby domy i gmachy nasze znalazły ratunek od łakomstwa (uchowaj Boże) ognia, to wykonała pod wpływem okropnej trwogi. Środki ostrożności i ratowania jakie nabyła z doświadczenia głównych kilku miast w kraju i zagranicą, stanęły na wszelki przypadek gotowe. — Tu twierdzimy, że Rada gminna znalazłszy pochop do dzieła w zniszczeniu Krakowa, winna była iść za nim bacząc, jakich też chwyci się sposobów, by ile ludzka przezorność dozwala, chronić się od klęsk w przyszłości. Przepisy policyjno-budownicze, zatwierdzone dekretem ministeryalnym z d. 29. lipca r. b. l. 4224, które przy odbudowaniu i reparacyi miasta Krakowa i przedmieść jego zastosowane być mają, powinnyby posłużyć za mądrą skazówkę przy budowlach, które u nas bądź z gruntu prowadzić, bądź reparować wypadnie. Przedewszystkiem nie można nie uznać, że przepisy mające na celu ogniotrwałość podłóg, schodów i dachów, tudzież zakazu mieszkań podstrychowych czyli na poddaszu, powinnyby i u nas wejść w życie. Wymaga bowiem ostrożność aby usuwać przyczyny, z których mogą wyniknąć szkody nieobliczone i nie łatwe do powetowania.

Co do schodów, chociaż kamień piaskowy, w jaki okolica nasza obfituje, dla kruchości swej k'temu nie zupełnie jest przydatny, nie zdaleka jednak twardszy sprowadzić można. Dachy, będące po największej części pod gątami, należałoby przy zmianie, jakiej dla starości ulegają, pokrywać dachówką, lub blachą, czy to cynkową, czy żelazną. Zwracamy tu uwagę na blachę żelazną galwanizowaną, której użycie w Anglii i Francyi ma coraz bardziej się upowszechniać; nie rdzewieje ona, ani ulega wpływom temperatury, a pokostowania żadnego nie wymaga.

Wzgląd na własną spokojność, tudzież na sposób ochronienia od złego siebie i sąsiada, oto główne powody, dla których nie litujmy ani głębszej uwagi, ani trudów, ani też kosztów, które pozornie tylko są znaczniejszemi.

Główny Redaktor **M. Szreniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. Drukarni rządowej.